

ни В. Кафарський (перше читання).URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4299&skl=5 (дата звернення: 01.11.2020).

5. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. Київ, 2006. 271 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Савельєва О. М.

Врублівський П.В.,
*студент 4 курсу 3 групи
господарсько-правового факультету
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аграрний сектор завжди посідав одне з найважливіших місць в структурі економіки України. Згідно з інформаційно-аналітичними матеріалами КМУ [3, с. 54], частка сільського господарства у ВВП країни становить близько 10%, приблизно 40% у структурі експорту, та має неабияке бюджетоутворююче значення. Однак, з часів здобуття незалежності та перших етапів запровадження ринкової економіки багато що в сільському господарстві змінилось: техніка стала дорожчою, кількість вільних земельних ділянок, придатних для ведення сільського господарства, значно зменшилась, непередбачувані кліматичні проблеми все частіше спричиняють виробникам значних збитків. З огляду на це, фермерські господарства потребують особливої підтримки з боку держави.

На сьогоднішній день державна підтримка здійснюється на безповоротній і поворотній основі через Український фонд підтримки фермерських господарств. Допомога на безповоротній основі передбачена переважно для новостворених підприємств (перші 3 роки після його створення, а у трудонедостатніх населених пунктах – 5 років). На поворотній основі допомога надається строком до 5 років

усім іншим фермерським господарствам для придбання техніки та обладнання, поновлення обігових коштів, на виробництво та переробку сільськогосподарської продукції, будівництво та реконструкцію виробничих і невиробничих приміщень, у тому числі житлових, закладення багаторічних насаджень, розвиток кредитної та обслуговуючої кооперації, зрошення та меліорацію земель [4].

Аналізуючи державну підтримку сільського господарства в Україні, не можна не відзначити складну процедуру її одержання: для участі у конкурсі необхідно подати значну кількість довідок та інших документів, зокрема довідку про відсутність (наявність) заборгованості з податків і зборів, бізнес-план з техніко-економічним обґрунтуванням доцільності надання підтримки фермерському господарству із зазначенням графіка повернення коштів, пропозиція щодо способу забезпечення виконання зобов'язання [1, с. 148-155]. Враховуючи запровадження проекту «Електронна держава» в національних межах, було б доцільно проаналізувати та запровадити доступні шляхи оптимізації процесу підготовки та участі у конкурсі для одержання державної підтримки. Окрім спрощення самого процесу, такі заходи можуть значним чином вплинути на корупційну складову конкурсу.

Доцільно було б переглянути обмеження, передбачені Постановою КМУ від 7 лютого 2018 р. № 106 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств». На сьогоднішній день господарства, у власності та/або користуванні яких перебуває більше ніж 500 га земель сільськогосподарського призначення або дохід яких за останній рік становить більше 15 млн грн не можуть претендувати на державну підтримку[5]. В реальності таке обмеження легко можна обійти, наприклад, шляхом створення декількох господарств, які не будуть виходити за «межі» для надання державної допомоги, а 500 га в реаліях України не занадто великий земельний банк. Метою такої зміни обмежень буде надання доступу до державної підтримки не тільки дрібним сільгоспвиробникам, а і середнім, які вже опанували основи ведення господарства та довели свою професійність і здатність до конкуренції як учасники ринку, вони будуть використовувати державну допомогу найбільш ефективно.

Вважається що, однією з заporук успіху аграріїв є диверсифікація виробництва. Фермер, який водночас займається рослинництвом, тваринництвом та частковою переробкою своєї продукції значно більш захищений від ризиків, з якими стикаються виробники у сільському господарстві. Безумовно, для такого розгалуження виробництва потрібні значні фінанси. З огляду на це, доцільним кроком було б першочергове надання допомоги тим суб'єктам господарювання, які планують відкривати нові напрями або вже виробляють сільськогосподарську продукцію декількох типів.

Для формування ефективної моделі державної підтримки сільського господарства варто також аналізувати досвід іноземних держав. Що ж може бути цікавим для застосування в Україні? Почнемо з досвіду Канади, доволі цікавою є програма «Менеджмент поставок», яка являє собою систему захисту внутрішніх виробників молока, яєць та м'яса птиці: на імпорт цієї продукції встановлено мито більш ніж 200%. Враховуючи значну конкуренцію з боку іноземних виробників та стагнацію тваринництва в Україні, запровадження аналогічних заходів могло б дати позитивні результати. США найбільшу частину дотацій витрачають на страхування врожаю та мінімізацію сільськогосподарських ризиків [2] – така підтримка підвищила б популярність користування послугами страховиків у аграрному секторі та значно б спростила життя українських фермерів, особливо збитковим для деяких з них видався сезон 2019-2020 рр. через несприятливі погодні умови.

Отже, розширення та правове вдосконалення системи державної підтримки сільськогосподарських виробників, в тому числі завдяки іноземному досвіду, має бути одним з пріоритетних напрямків законодавчої діяльності. Ефективна модель державної підтримки в поєднанні з досконалим правовим регулюванням дозволить виробникам виготовляти більше якісної продукції, бути конкурентними на світовому ринку, що матиме позитивний вплив на економіку України в цілому.

Список використаної літератури:

1. Аграрне право: підручник / В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін.; за заг. ред. А. М. Статівки. Харків: Право, 2019. 416 с;

2. Дугієнко Н. О., Кельдер Т. Л. Державна підтримка підприємств агропромислового виробництва: досвід зарубіжних країн. 2014. Економіка та підприємництво № 5 (80). С. 135-140;

3. Інформаційно-аналітичні матеріали КМУ. Додаток до Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) на 2020-2022 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/07.2020/programa.pdf>;

4. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 червня 2004 р. № 1877-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>;

5. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств: постанова Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 106. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF#Text>.

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук,
доцент, Кульчій І.М.*

Гришук К. С.,
студентка 4 курсу 1 групи
Фінансово-правового факультету
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЗНАЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасна кризова ситуація ставить перед економікою країни нові та більш складні виклики. Обрана стратегія євроінтеграції вимагає від України проведення реформ та поступового входження у висококонкурентне середовище, а це, у свою чергу, є неможли-